

МАКЕДОНСКА ТРИБУНА

The Macedonian Tribune

Entered as second class matter, February 11, 1927, at the Post Office at Indianapolis, Ind., under the Act of March 3 1879.

ОРГАНЪ НА М. П. О. ВЪ С. А. ЩАТИ И КАНАДА

Излиза всѣки четвъртъкъ

Абонаментъ за С. А. Щати и Канада:

1 год. — \$3.00, 6 месеци — \$2.00, 1 брой — 7 с.
За Европа и другитѣ части на свѣта, 1 г. \$4.00

ORGAN of the M. P. O. of U. S. A. & CANADA

Issued every Thursday

Subscription rates for U. S. A. & Canada

1 Year — \$3.00, 6 Months — \$2.00, Sing. Copy 7 c.
For Europe and all other Countries, 1 Year \$4.00

ТЪЖНИ СТРАНИЦИ

(Изъ народнитѣ борби на Костурско)

Тъмна нощъ. Въ крайни-
тъ къщи на селото живѣе учите-
лката. Къмъ полунощъ
кучешки лай нарушава нощна
тишина. Чува се отваряне
на врати. Следъ половинъ
часъ кучешкиятъ лай преста-
ва. Призори селото е сардиса-
но отъ аскера. Почва бой. Теж-
ко ранениятъ застрелва и го-
деницата си учителка.

Така трагично загинаха въ
село Шестево революционе-
рътъ апостолъ Кузо Стефовъ
отъ село Загоричани и учител-
ката Василка Иванова отъ Би-
толя.

Ниска селска стаячка въ
с. Х. Мѣстниятъ Околийски
Комитетъ е събранъ да разис-
ква важенъ въпросъ: нѣка-
къвъ предателъ се явилъ въ
Костуръ да подравя основитѣ
на свѣтото дѣло. Комитетътъ
решава да се убие измѣнникъ.
Войводата предлага жребе.
«Азъ ще го убия!» — обажда
се най-младия, който е напус-
налъ домъ и домашни, младъ
булка съ първа рожба въ пе-
лени, и се предаде всецело на
революционната борба, за сво-
бодата на поробенитѣ, за на-
родни идеали, — човѣшки
правдини за подтиснатитѣ.
Примыква се той въ Костуръ
проблѣвенъ, и когато преда-
телътъ спокойно си пилъ ка-
фето ведно съ турски запани-

и ефендиета, съ единъ кур-
шумъ го поваля мъртавъ. Но
... половинъ часъ по-късно
турски суварии го настигатъ
на два клм. отъ града и следъ
малка престрелка пада мър-
тавъ подъ ударитѣ на сабли-
тъ имъ.

Така геройски загина Хрис-
то Лерински за свободата...

Тайнствено се носи въ-
стътъ, че единъ отъ голѣмитѣ
дейци е въ Костурско. Негово
то идване е велико събитие
въ този далеченъ край. Него-
вото име окриля борцитѣ, вдъ-
хва вѣра въ крайната победа,
и тайнствена надежда и бод-
ростъ буди въ душитѣ имъ.

Въ с. Смърдешъ се съби-
ратъ водителитѣ начело съ го-
лѣмия апостолъ. Нѣколко пѣ-
на въ огнището топятъ широ-
ката селска ода. Разисква се
въпроса за деня на великата
борба, деня на кървавата от-
плата. Но турския аскеръ по-
душва всичко и призори об-
гражда селото. Апостолътъ е
въ опасностъ.

Отъ крайнитѣ къщи из-
лиза малко момче и се спуща
по дола вѣнъ отъ селото. Ви-
коветѣ на турскитѣ войници
— «да спре или ще го застре-
лятъ» — не стрѣскватъ мал-
кия горой. Майка му го пра-
ща да обади на близкитѣ сѣ-
лски началници опасността,

въ която се намира голѣми-
я човѣкъ.

Отъ мирна и покорна рая
Костурци ставатъ смѣли бор-
ци и всѣко село е казарма на
комититѣ. Скоро се събира
милиция и спасява положени-
ето.

На другия денъ отъ уста на
уста шепнешкомъ се носи ра-
достната новина: Борисъ Са-
рафовъ спасенъ, спаси го мѣ-
жеството на едно 12 годишно
момче, геройството и самопо-
жертвуванието на една май-
ка: — баба Митрушка отъ с.
Смърдешъ и синъ ѝ Дими-
теръ геройски загинаха като
поручикъ при Криволакъ съ
последна въздишка, че не мо-
жалъ да види родното си село
свободно, да направи майка
си щастлива...

Илинденъ! Какви тѣж-
ни, какви далечни спомени из-
виква това име! Илинденъ! —
Златна страница въ историята
на македонската революция.
А тамъ, на сжщата страница
два едри диаманта: Костурско
— Крушево.

Султанскитѣ орди се вла-
чатъ по шосетата Суровичево
— Мокрени и Кожани — Хру-
пица. Страшни бунтовници
смутиха спокойствието на Сул-
тана и той праща войскитѣ си
да ги накаже. Чакаларовъ, на
чело на своята малобройна
чета, заелъ клисурскитѣ бал-
кани, гордъ и непоколебимъ,
чака хладнокръвно войскитѣ
на Султана. Ордитѣ бунтовни-
ци разиватъ свободни побе-
дното знаме въ освобождени-

отъ тѣхъ градъ Клисура. Цѣ-
ли десетъ дена царскитѣ низа-
ми се мжчатъ да изгонятъ
страшнитѣ бунтовници. Защо
то за наказание не могатъ ве-
че и да мислятъ. Единъ денъ и
една нощъ сж достатъчни, за
да прехвъркнатъ бунтовници-
тѣ невредими на Одре плани-
на и отъ самъ къмъ Грамосъ.
Безмилостно наказаха тѣ сво-
итѣ гонители арнаути — ка-
мѣкъ на камѣкъ превърнаха се
лата имъ. Една арнаутска чета
въ с. Грамосъ остана само не-
вредима: бѣ се затворила въ
селската черква, а бунтовници-
тѣ не искаха да разрушатъ
светия домъ.

Апоскепъ! Гробница на
много светци! Цѣли два дена
четата води бой въ планината
съ турскитѣ низами.

Една свѣтла личностъ, едно
красиво бждеще сложи тукъ
коститѣ си. Току що свър-
шилъ съ отличие Битолската
гимназия, неуспѣлъ да се на-
радва на живота, на родителя
и близки, единъ денъ напуца
родното си градче и влиза съ
пушка въ рѣка въ редоветѣ
на борцитѣ за свобода. Въ
боя, когато се повдига да ви-
ди где е неприятеля, вражески
куршумъ пронизва широкото
му чело и умира безъ да каже
прощальнитѣ си слова. Той ги
каза на дѣло. Той умрѣ за те-
бе, Родино света! Неговата
смъртъ да бжде твоята свобо-
да...

Така загина Борисъ Баце-
ловъ отъ гр. Хрупица.

Много години се минаха, отъ
като Кляшевъ плати своя кръ-
венъ дългъ къмъ родината.
Но и до денъ днешенъ, когато
нѣкой спомене за него предъ
всѣхъ — неговата годеница, ве-
че стара учителка, скитаща се
немила-недрага по чужди сели-
ща, между чужди хора, — тя
не може да понесе споменитѣ
за далечнитѣ щастливи мину-
ти, прекарани ведно съ него,
въ мечти за бждещо задруж-
но щастие, присторена усмив-
ка се явява по изпититѣ ѝ бу-
зи ѝ, за да скрие въздишето
си, мимически се сбогува со-
сжщата усмивка и бѣга на са-
ме да оплаче своята съдба —
съкрушени мечти да оплаче
между четиритѣ стѣни на мал-
ката си мизерна стаячка. Тамъ
на масичка запала лампа и че-
те писмата му. Тя ги знае на-
изустъ, чела ги е хиляди пѣ-
ти.

«Скъпа М., ще ми прос-
тишъ, че не дойдохъ да те ви-
дя. Задържа ме работа при Л.
Какво ще бжде лѣтосъ! Даво
Богъ ни поживи до този денъ.

«Присѣтствувахъ на една
сватба въ село Дѣмбене. Ми-
ло ти е да слушашъ малкитѣ,
какъ пѣятъ новитѣ пѣсни: «А
кой страховитъ кай баба, дома
си да седи...» Да имъ се не-
наслушашъ. Набраха се около
мене и молятъ да имъ кажа:
«на една страна захвърлилъ
пушка...» Разправиха ми ед-
на интересна случка въ Косте-
варията — Отишълъ аскерътъ
да дери комити, хваща едно
момче и го питатъ: «Комити
има? — «Имаме аго, имаме»,

отговаря хитрото хлапе и до-
нася на низама една низа кро-
мидъ. Велики дни живѣемъ
М. Богъ ще ни помогне да пре-
успѣемъ. Ако ли не доживѣя,
недей жали за мене мила».

Со съкрушено сѣрдце тя ту-
ря писмата въ сандѣка си, из-
гасва ламбата и на тъмно седи
предъ отворения прозорецъ.

Доле въ механата свири гай-
да.

А отъ съседната къща се
чува веселия смѣхъ на млади-
тѣ годеници: — студентъ, до-
шелъ на гости въ града при
своето либе.

Гробовна тишина като че
притиска всичко живо въ се-
лото. И шуртенето на бистра-
та като създа вода изподъ ол-
таря на черквата навѣва на ду-
шата сѣкашъ тѣжната мело-
дия на погребална пѣсенъ. Са-
мо въ една къща, въ къщата
на попъ Търпо Поповски жен-
ски писъкъ, ридания и навѣти
внесагъ нѣщо страхотно въ
замъртвѣлото село. Тамъ въ
една отъ стаятъ е прострѣна
мъртва дѣщерята на стария
труженикъ, пронизана отъ тур-
ски куршумъ. Забучени въ жи-
тото въ малка паничка гор-
рятъ вошеници. Много жени
млади и стари, сж събрани
тукъ да отдадатъ последна по-
читъ на нещастната жертва за
свободата на роба. И клетви
презъ съззи, и люти закани от-
правятъ тѣ къмъ народнитѣ
джелати. Една стара жена, по-
чието лице е изписанъ ужасъ
съгъ на адски мъчения, на не-
земни мъки — нейнитѣ страда-

ния и навети трогватъ до бо-
ка. Тя не е майка на убитата.
О, не! Тя оплаква тукъ смър-
тъта на своята рожба, смъртъ-
та на сина си. Вчера го видѣ
убитъ, товаренъ на войнишко
муле — отъ едната страна тру-
па, а отъ другата тежъкъ ка-
мѣкъ за равновесъ. Предъ ней-
нитѣ порти прекараха храб-
рия комита. Но да не се изда-
де и съ това навлече гнѣва на
турцитѣ върху цѣлото село,
съ непосилна мъка тя скри
съзизитѣ си, окаменѣ майчинъ
сѣрдце, любовта къмъ роди-
ната уби майчиното ѝ чувство
вчера. Но днесъ дава воля на
съзизитѣ и вмѣсто трупа из си-
на си, тя удавя съ тѣхъ трупа
на неговото ненагледно либе.
И плаче, реди нещастната май-
ка: «Леде чедо, леде добро!
Не можа да се нарадвамъ на
невеста като цвѣте... гисаю
ви било, майка, горе да се съ-
берете, други тамъ да ви се
радва... а па цѣрна майка кле-
ти днитѣ тукъ да си оплаква»

А бѣлобродъ старецъ попъ,
спрѣлъ се до вратата, теши и
укорява женитѣ, че пѣчатъ.
Съумѣлъ да обуздае чувства-
та си, той вини женитѣ въ сла-
бо родолюбие. Но при печал-
ната гледка предъ трупа на
щерка си, той не може до-
край да издържи, рукватъ отъ
очитѣ му съззи и бѣга на саме
да оплаче нещастната си рож-
ба. Нови писъни, нови ридан-
ия и болезнени навѣти...

На другия денъ потребаха
Василка попъ Търпона Попов-
ска до гроба на Нумо Марков-
ски отъ село Косинецъ.

ТЪЖНИ СТРАНИЦИ ...

(Изъ народнитѣ борби на Костурско) (2)

...Отърсилъ чело отъ мъгли, призори тъженъ изправи се Кожухъ да обади на Вичъ голѣмата скръбъ, що му притиска сърцето. Да му изприкаже туй, що е видѣлъ ми налия день: — Малка дружина все отборъ юнаци води тукъ вчера бой ужасенъ! Тукъ погребяха и твой синъ, горди по братиме....

... Бѣха се изминали вече 2 години отъ възстанието. Стара бабичка, забрадена съ черна кърпа и съ тояжка въ ржката, тръгваше на дълъгъ път. Неговитѣ другари, другаритѣ на непрежалимото ѝ единичко чедо, нейния синъ, ѝ донесоха грозната вѣстъ: «Манолето убитъ!» Забръчка се старческо чело, нѣщо като чели се откъсна отъ сърцето ѝ и тръгна да дири гроба на скжпата си рожба.

Мило и драго бѣ дала майка му да го издържа въ училището. Искаше да има синъ, дълбока книга да знае и противъ волята на баща му, го прати въ голѣмото школо. И

когато дойде день да му се на радва, той излезе съ комититѣ. Колко пжти се е връщаль нощъ у дома си капналь отъ у мора, гладенъ, мокъръ, съ другари дома да ношувать! Топѣше се отъ грижи по него майка му. И сега си спомня горката бабичка благитѣ му думи: «Не жали, мила майко, за мене. Свободата, майко сама не дохожда. Трѣбва да работимъ всички, а най-вече ние. Живота си въ жертва да дадемъ, то газъ ще дойде тя, скжпа майко! Ако пъкъ останемъ живи следъ борбитѣ... О! тогазъ.»

Дълго време вървѣ старата бабичка, но Кожухъ бѣ още далечъ. Чакъ на четвъртия день стигна политѣ на планината. Единъ отъ другаритѣ на Манолъ ѝ бѣ описаль гроба му съ най-малкитѣ подробности. — «Подъ единъ вѣковенъ джбъ голѣма каменна плоча отъ тамъ се виждатъ много планини, вижда се и Вичъ. Отдѣсно тече бистро поточе, а по-нагоре се чернѣ голѣма канара. На гроба е изрѣзанъ го-

лѣмъ кръстъ, а подъ него е писано М. Р.»

Дълго време търси бедната жена вѣковния джбъ съ голѣмата каменна плоча, но... нищо не намираше. Сремна едно овчарче, което безгрижно свирѣше съ цафарата си проточена нѣкаква мелодия. «Не знаешъ ли, бре чедо, тука нѣкой гробъ на убитъ отъ турцитѣ комита?» — «Знамъ, бабо, знамъ. Е, тука понагоре. Разправяше баща ми, че било учено момче». «Ученко бѣ синко, ученко» — отговаря бабичката презъ съззи.

И тръгна бабичката още нагоре да търси гроба на своята единичка ненагледна рожба, гроба на сърцето си. Намѣри плочата и вѣковния джбъ. Разкопа гроба. Две човѣшки кости намѣри само въ него. Прибра ги тя въ черна кърпа, за да ги носи и погребе въ селското гробище, при коститѣ на своитѣ бащи и дѣди и тръгна надолу. Нозетѣ и се косѣха.

Насаме въ гората изплака своитѣ надежди, изплака черни бжднини бедната майка — майката на Манолъ Розовъ отъ с. Бобища.

...Има ли македонецъ да не

е чуваль за Митре Влаха? Неговото име навѣваше ужасъ на подтиснитѣ, окриляше борцитѣ, пълнеше съ вѣра сърцата на костурци. Простъ овчаръ, незнаещъ да подписва името си даже, той стана войвода и до край остана да се бори съ врага. Потера ли ще тръгне Митре да гони или арнаутска чета нѣкаква по диритѣ му ще тръгне, всѣки си думал: «страшенъ бой ще има, че Митре е много мераклия съ погани да се бие. А биеше се Митре»!...

Гръцкитѣ андарты помнятъ и дълго ще помнятъ страшния комита!... Единъ день залавя една гръцка чета, въ която имало андарты — критяни. Великодушенъ бѣ Митре къмъ тѣхъ: взелъ имъ само пушкитѣ, далъ имъ даже и пари и ги пусналь. А андартитѣ гъркомани безмилостно избилъ. Та кѣвъ бѣ Митре Влашето. Но... единъ попъ, една черна душа, единъ день го предаде. Ограденъ въ с. Жупанища, следъ люто сражение, пада убитъ ведно съ нѣколко момчета отъ четата си. Трупътъ му бѣ отнесенъ въ Костуръ, за да се гаврятъ съ него турци и гърци. Гърцитѣ ликуваха за неговата смъртъ. Слѣбата така бѣ отре-

дила, че и неговия трупъ да бжде пренесенъ както обезглавениятъ трупъ на убития отъ него гръцки капитанъ Меласъ. Гърцитѣ съ голѣми почести погребяха единъ убиецъ на български попове, единъ разбойникъ. Гаврѣха се съ тѣлото на Митре Влашето.

Но за туй пъкъ изъ цѣло Костурско, и въ най-затѣнтени тѣ кжтчета, стари бабички сутрина рано всѣки Божи празникъ на свещника за мъртвитѣ души лепѣха воценици за Богъ да прости душата на Митрето. Умре Митре съ много желанія и несбжднати мечти! Умре, безъ да може да се на радва да види чедото си какъ се учи въ българско училище — съкровената му мечта

... Лица Капитанъ хаберъ праща въ Костенарията, никой да не смѣе срещу него пушка да вдигне, че грозно отмъщение готви за «вулгарфонитѣ елини». Средъ зима стига с. Езерецъ. Български чети нѣма вече въ костурско. Селянитѣ го посрѣщатъ, нагостватъ цѣлата му чета и на изпроводякъ, на върха Св. Илия, за отплата, връзва изпровеждачитѣ селяни и единъ по единъ ги избива. И до день

днешенъ тамъ на върха, до самъ параклиса личатъ наредени единъ до другъ осемъ гроба съ бурени обрасли. Стари бабички отъ село разправятъ, че когато пълна месечина огрѣ високитѣ чуки и вѣковнитѣ джбове на Св. Илия, душитѣ на убититѣ излизали на седянката до параклиса и... чакали да удари часътъ на възмездие....

... Пазаренъ день е въ градеца. Пазарджии отъ околнитѣ села бързатъ да си купятъ туй-онуй, та още на свѣтло да се върнатъ по домоветѣ си. Лоши времена сж, трѣбва да се предпазватъ, та се събиратъ отъ нѣколко близки села вкупомъ да си вървятъ. Тета Георгевица забрави да си купи рогозка, че старата се е изпокжсала. Забравила зеръ, че за едно ли има да мисли Тета Георгевица? Па и днесъ нѣщо ѝ зашемети главата: получила писмо отъ Диярбекиръ — отъ заточението, и отъ радостъ ли, отъ скръбъ ли, но ей тъй на, пошурѣла е съ кашъ.

На 10 минути отъ градеца Хрупища, туку до самиятъ мостъ на Бистрица, дѣто се дѣлятъ пжтищата за Несрамъ-

колъ и Костенарията, има гробъ, — Йорговичинъ гробъ се казва. Тамъ е погребана Георгевица Балючева отъ с. Жужелци. Отъ гръцитѣ подкупени турци тукъ я убиха — скжпиятъ онзи пазаренъ день, кога бѣше закжснѣла и дружитѣ ѝ бѣха подминали да я чакатъ при Годешовскиятъ мостъ. Отмъщение подкупено со злато! Коварно отмъщение! Задето Георгевица помагаше на комититѣ, работѣше повече отъ всички за свѣтото дѣло. Когато гръцкитѣ андарты въ с. Дебишево обсадиха и следъ ожесточенъ бой запалиха кжщата, дето бѣха Костандо и Янето, водителитѣ на Костенарската чета, и не смѣйки да влезнатъ въ изгорѣлата срутена кжщурка, да не би страшнитѣ комиты да сж още живи — тета Георгевица чакъ до Жужелци нощъ дойде да прибере книжата на «децете», за да не ги намѣрятъ турцитѣ. Защото между книжата имаше писма, които можаха да окачатъ на бесилка много работници. Тя спаси мнозина отъ заточение и бесилка но си спечели кръвната омраза на гръцкия комитетъ — день по пладне си намѣри гроба.

ТЪЖНИ СТРАНИЦИ ...

(Изъ народнитѣ борби на Костурско) (3)

... Ясна южна нощъ въ началото на пролѣтѣта. Хубава месечина събрала около себе небройно домочадие намигащи звездици, като че се радва на веселото настроение на жителитѣ въ с. Загоричени. Мекъ планински вѣтрецъ гали крехкитѣ листа на дрѣвчетата и сѣкашъ имъ нашепва радостъ за утрешния празникъ. А утре е Благовецъ! Не въ една кжща чуденъ блѣнъ милва русокоси девойки, че утре въ черква въ нови премѣни ще се радватъ на пролетѣта, на чуруликането на лекокрили ластовици, мили гостенки отъ югъ. Утре е Благовецъ! Следъ черква полето ще загъмжи отъ народъ: тукъ купчинка старци препичатъ се на слънце, споминятъ прежни дни на отлетяли за винаги младини, тамъ булки забрадени съ шарени кърпи празнуватъ своята младостъ, ей отъ татъкъ смѣхъ и крѣсъкъ на пѣргави дечурлига, борещи се и търкалящи по посипаната съ цвѣтя ливадка. Пролетъ!...

... Но ... сутринята, предъ изгрѣвъ слънце още, селото е сардисано отъ гърци-андарти дошли да колятъ и палятъ, за

дето селянитѣ не приеха да продадатъ народността си съ цената на заплашването. Сечъ и огънъ цѣли три часа! Предъ вратитѣ по улицитѣ лежатъ избити старци, мжже, жени и деца. Въ една отъ крайнитѣ кжщи картината на ужаса надминава всѣко въображение: баща, майка и четири дъщери убити и изгорѣли въ кжщата си отъ хвърлената бомба отъ андартитѣ.

А следъ пладне — 64 трупа сж прострѣни въ черковния

Плачъ, писъци, ридания и навети! Сатаналъ пренесе ада въ двора на черквата. Тукъ жена си скубе коситѣ надъ трупа на мжжа си, до нея майка оплаква невръстната си рожба и писъцитѣ ѝ се разнасятъ далечъ изъ селото, тамъ стара бабичка свестява съ вода припаднала невѣста, татъкъ се събрали купчина жени надъ трупа на своя милъ стопанинъ, дошълъ преди два дни отъ гурбетъ, по натамъ е прострѣна млада жена, а надъ нея свекърва ѝ съ момиченце годиначе на ржце плаче и нарежда: «що ти било писано мари златна ми невѣсто! Сирачето да ти одглеждамъ,

тебе ли да те оплаквамъ». До нея трупъ на мжжъ съ избоде ни очи, майка и жена, клекнали до него, скубятъ си коситѣ и писъкътъ имъ раздира въздуха, малкиятъ шестъ годишенъ синъ на убития хленчи въ съпроводъ на баба си и майка си.

Привечерь облакъ засѣня пролѣтното слънце. Вѣтрътъ се усилива, свисти. Като че и Богъ тжгува за тържеството на Сатаналъ.

...И днесъ още личатъ отдѣлени въ горната частъ на гробищата гробоветѣ на убититѣ — 64 жертви на свободата, мжченици за правда и свобода, паметници отъ кървавата епоха въ Костурско...

...Пѣнливо планинско поточе клокочи край събралата се на вечеря чета. Два дни сж гладували момчетата по Балкана и сега съ нетърпение чакатъ да похапнатъ. Но изпратения да варди доле на пѣтя четникъ се връща безъ време — туку що пристигна вечерята — и обажда, че отъ къмъ Биглища се задаватъ много конници и между тѣхъ единъ едъръ на бѣлъ конь — Ибраимъ Бей, когото чакатъ цѣла седмица. Селянка жетварка за пѣхтияна потвърдява сжщото: «Той е кучето! Отъ Корча се връща.»

Лошъ изедникъ бѣ Ибра-

имъ Бей. Нѣма село да не е ограбено отъ неговитѣ хора. Нѣма кжща нему данъкъ да не е плащала. Въ чифлика си нарочно избираше празниченъ день да кара селянитѣ да му работятъ ангария. За него нѣмаше закони — той самъ бѣ законътъ. Тежко томува, който се оплаче! Но... теглата и мжкитѣ народни родиха закрилници на сиромаситѣ, създадоха борци за правда и свобода.

Комитетътъ отдавна бѣ подписалъ смъртна присжда на изедниците народни, а на първо мѣсто Ибраимъ Бегу. Но хитъръ бѣ Ибраимъ Бей. Отъ Корча ли ще тръгне въ Костуръ да отиде двайсетъ суварии ще го придружаватъ. Много пѣти се е отскубвалъ отъ ржцетѣ на комититѣ. Но този пѣтъ момчетата бѣха решили до единъ да измратъ, но него да убиятъ.

Не дочакали вечерята, гладни, съ изпобити отъ ходене стѣпала, тѣ нарамиха гунитѣ си, и взеха пусия край пѣтя. Войводата приготви хубава примка на бега. Нареди момчетата си тѣй, че пиле да бѣ пакъ не би могълъ да се спаси омразниятъ кърсedarинъ. Минаха първо нѣколко конника никой не се обади. Подиръ тѣхъ минаха още трима. Бегониятъ атъ, подушилъ опасността, нервно пѣрхаше. Опасна бѣше тука мѣстността —

познаваше я бегътъ. Че малко ли сиромаси биваха тукъ ограбвани и избивани отъ неговитѣ хора! Препусна най-сетне коня си и той, но нѣколко куршума го повалиха мъртавъ. Конниците едни се разбѣгаха, други слезоха отъ конетѣ и отвориха огънъ. Цѣлъ часъ се води бой. Двама ранени имаше отъ нашитѣ. И Колю си припомни какъ на гърба носи онази нощъ ранения Петре. И каква нощъ бѣ тая. Месецътъ бѣ огрѣлъ окървавеното лице на ранения, който глухо стенойки, говорѣше като че ли на себе си: «Сега не ме е жалъ, че умирамъ, сега нека умра.»

И на прага на своята кжща, кога Петровица отваряше вратата и съ ужасъ видѣ окървавения, Петре издѣхна. Едва сдържанъ плачъ и навети... Съ горещи сълзи оми съсирената кръвъ по лицето на своя милъ Петре младата му невѣста...

... Тамъ въ гората всѣка вечеръ срещу празникъ мжждука кандилце. Всѣки празникъ въ нова премѣна надъ гроба на Петре дожда млада му булка да оплаква своята младостъ, своята черна о-рисия, само старитѣ буки да знаятъ скръбта ѝ, горскитѣ птички да чуятъ надгробни ридания.

Край